

DOMSTOLENS DOM (stora avdelningen)

den 22 april 2008*

I mål C-408/04 P,

angående ett överklagande enligt artikel 56 i domstolens stadga, som ingavs den 16 september 2004,

meddelar

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av V. Kreuzschitz och M. Niejahr, båda i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

klagande,

i vilket de andra parterna är:

Salzgitter AG, företrädd av J. Sedemund och T. Lübbig, Rechtsanwälte,

sökande i första instans,

* Rättegångsspråk: tyska.

Förbundsrepubliken Tyskland, företrädd av M. Lumma, W.-D. Plessing och C. Schulze-Bahr, samtliga i egenskap av ombud,

intervenient i första instans,

DOMSTOLEN (stora avdelningen)

sammansatt av ordföranden V. Skouris, avdelningsordförandena C.W.A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts, A. Tizzano och L. Bay Larsen samt domarna J.N. Cunha Rodrigues, R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič, P. Lindh och J.-C. Bonichot (referent),

generaladvokat: Y. Bot,
justitiesekreterare: handläggaren J. Swedenborg,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 6 februari 2007,

och efter att den 11 september 2007 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Europeiska gemenskapernas kommission har yrkat att domstolen ska upphäva den dom som meddelades av Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt den 1 juli 2004 i mål T-308/00, Salzgitter mot kommissionen (REG 2004, s. II-1933) (nedan kallad den överklagade domen). Genom denna dom ogiltigförklarade förstainstansrätten delvis kommissionens beslut 2000/797/EKSG av den 28 juni 2000 om det statliga stöd som Förbundsrepubliken Tyskland genomfört till förmån för Salzgitter AG, Preussag Stahl AG och dotterföretag inom järn- och stålindustrin i koncernen, numera Salzgitter AG – Stahl und Technologie (SAG) (EGT L 323, s. 5) (nedan kallat det omtvistade beslutet). Salzgitter AG (nedan kallat Salzgitter) har i anslutningsöverklagande yrkat att domstolen i viss del ska upphäva den överklagade domen.

Tillämpliga bestämmelser och bakgrund

- 2 Förstainstansrätten har i punkterna 1–5 i den överklagade domen redogjort för de tillämpliga bestämmelserna på följande sätt:

”1 I artikel 4 KS föreskrivs följande:

Följande åtgärder är oförenliga med den gemensamma marknaden för kol och stål och skall därför upphävas och förbjudas inom gemenskapen på det sätt som anges i detta fördrag:

...

- c) Subventioner eller statliga stödåtgärder eller särskilda pålagor som ålagts av staterna oavsett i vilken form det sker.'

2 I artikel 67 KS föreskrivs följande:

'1. Varje åtgärd som vidtas av en medlemsstat och som är ägnad att märkbart återverka på konkurrensförhållandena inom kol- och stålindustrin, skall den berörda regeringen underrätta kommissionen om.

2. Om en sådan åtgärd är ägnad att framkalla en allvarlig jämviktsstörning genom att skillnaden i produktionskostnader väsentligt ökas på annat sätt än genom en förändring av produktiviteten, får kommissionen efter att ha hört den rådgivande kommittén och rådet vidta följande åtgärder:

- Om denna stats åtgärder medför skadliga verkningar för kol- och stålföretag inom statens kompetensområde, får kommissionen bemyndiga staten att i fråga om företagen vidta stödåtgärder vars omfattning, villkor och varaktighet skall fastställas i samförstånd med kommissionen. ...

- Om denna stats åtgärder medför skadliga verkningar för kol- och stålföretag inom de övriga medlemsstaternas kompetensområde, skall kommissionen lämna en rekommendation till staten i fråga i syfte att avhjälpa förhållandet genom sådana åtgärder som staten anser vara bäst förenliga med dess egen ekonomiska jämvikt.

...

3 I artikel 95 första och andra styckena KS föreskrivs följande:

'I alla i detta fördrag inte förutsedda fall, som synes kräva ett beslut eller en rekommendation av kommissionen för att inom ramen för den gemensamma marknaden för kol och stål och i enlighet med artikel 5 förverkliga någon av de i artik[larna] 2–4 närmare angivna målsättningarna för gemenskapen, kan detta beslut fattas eller denna rekommendation lämnas med rådets enhälliga samtycke och efter att den rådgivande kommittén hörts.

Beslutet eller rekommendationen skall ange eventuellt ifrågakommande sanktioner som skall bestämmas om på samma sätt.'

- 4 Kommissionen grundade sig på bestämmelserna i artikel 95 KS när den, i syfte att bemöta de krav som omstruktureringen av stålindustrin ställde, från början av 1980-talet införde ett gemenskapsrättsligt system som tillät att stålindustrin beviljades statligt stöd i ett begränsat antal fall. Detta system genomgick successiva anpassningar för att bemöta stålindustrins konjunkturanknutna svårigheter. Den rad av beslut som fattats härvidlag benämns regelverken för stöd till stålindustrin.
- 5 Den 18 december 1996 antog kommissionen beslut nr 2496/96/EKSG om gemenskapsregler för statligt stöd till stålindustrin (EGT L 338, s. 42), vilket utgör sjätte

regelverket för stöd till stålindustrin [(nedan kallat sjätte regelverket för stöd till stålindustrin)]. Beslutet gällde från den 1 januari 1997 till den 22 juli 2002.”

3 Förstainstansrätten redogjorde därefter i punkterna 6–11 i den överklagade domen för bakgrunden till tvisten på följande sätt:

”6 Salzgitter ... är en koncern inom stålindustrin i vilken Preussag Stahl AG och andra företag verksamma inom samma bransch ingår.

7 I Tyskland antogs Zonenrandförderungsgesetz (tysk lag om främjande av utvecklingen av området vid gränsen till före detta Tyska demokratiska republiken och före detta Republiken Tjeckoslovakien) (nedan kallad ZRFG) den 5 augusti 1971 och godkändes, liksom senare ändringar av lagen, [i beslut] av kommissionen [(nedan kallat 1971 års beslut)] efter det att den undersökt de bestämmelser som föreskrevs i lagen mot bakgrund av artikel 92 i EG-fördraget (nu artikel 87 EG i ändrad lydelse) och artikel 93 i EG-fördraget (nu artikel 88 EG). De senaste ändringarna av ZRFG godkändes av kommissionen som statligt stöd som var förenligt med EG-fördraget (EGT C 3, 1993, s. 3). ZRFG upphörde definitivt att gälla år 1995.

8 Alltsedan början föreskrevs det i 3 § ZRFG skattelättnader i form av extraordinära avskrivningar (Sonderabschreibungen) och avsättningar till obeskattade reserver (steuerfreie Rücklagen) för investeringar som gjorts i de företagsanläggningar som var belägna längs gränsen till före detta Tyska demokratiska republiken eller före detta Republiken Tjeckoslovakien ... De extraordinära avskrivningarna innebar en möjlighet att i bolagets resultaträkning göra större avskrivningar för bidragsberättigande investeringar jämfört med de allmänna bestämmelserna under det första året eller de första åren efter det att företaget i

fråga hade gjort investeringarna. Detta medförde att skatteunderlaget för bolagskatten minskade, och således ökade de likvida tillgångarna under det första året eller de första åren efter investeringarna, så att företaget uppvisade ett bättre resultat. Företaget erhöll en liknande fördel genom avsättningar till obeskattade reserver. Extraordinära avskrivningar och avsättningar till obeskattade reserver kunde dock inte utnyttjas samtidigt.

- 9 Efter att i Preussag Stahl AG:s årsredovisningar ha upptäckt att bolaget i fråga – ett av bolagen i ... koncernen Salzgitter ... – under åren 1986–1995 hade beviljats flera stöd med stöd av 3 § ZRFG, underrättade kommissionen, genom skrivelse av den 3 mars 1999, Förbundsrepubliken Tyskland om sitt beslut att inleda det förfarande som föreskrivs i artikel 6.5 i sjätte regelverket för stöd till stålindustrin avseende det stöd som Tyskland hade beviljat Preussag Stahl AG och dotterföretag inom järn- och stålindustrin i koncernen Salzgitter ... Beslutet offentliggjordes den 24 april 1999 i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* (EGT C 113, s. 9), och i beslutet uppmanade kommissionen berörda parter att inkomma med yttranden rörande stödet i fråga.

- 10 Under det administrativa förfarandet mottog kommissionen kommentarer från de tyska myndigheterna genom skrivelse av den 10 maj 1999 och ett yttrande från en enda berörd tredje man, nämligen UK Steel Association, vilket den överände till Förbundsrepubliken Tyskland.

- 11 Den 28 juni 2000 antog kommissionen [det omtvistade beslutet]. Enligt beslutet utgjorde de extraordinära avskrivningarna och avsättningarna till obeskattade reserver som föreskrevs i 3 § ZRFG, och som [Salzgitter] dragit fördel av, beräknade utifrån ett bidragsberättigande underlag om 484 miljoner respektive 367 miljoner tyska mark, statligt stöd som var oförenligt med den gemensamma marknaden. Enligt artiklarna 2 och 3 i det omtvistade beslutet förpliktade kommissionen Förbundsrepubliken Tyskland att från stödmottagaren återkräva stödet och anmodade den att ange de specifika förutsättningarna för återkravet.”

Talan vid förstainstansrätten och den överklagade domen

- 4 Genom ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 21 september 2000 väckte Salzgitter talan om ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet.
- 5 Genom beslut av den 29 mars 2001 tilläts Förbundsrepubliken Tyskland att intervjua till stöd för Salzgitters yrkanden.
- 6 Förstainstansrätten ansåg i den överklagade domen att det var korrekt av kommissionen att tillämpa artikel 4 c KS, och inte artikel 67 KS, på det stöd som beviljats Salzgitter.
- 7 Som skäl för denna slutsats angav förstainstansrätten bland annat, i punkterna 111–115 i den överklagade domen, att artiklarna 4 c KS och 67 KS avser två olika områden, eftersom artikel 67 KS inte rör statligt stöd. Förstainstansrätten angav vidare att den osäkerhet som uppstod i samband med utvecklingen av den rättsliga regleringen av generellt stöd inom kol- och stålsektorn under det successiva antagandet av de tre första regelverken för stöd till stålindustrin inte föranledde en annan tolkning.
- 8 Förstainstansrätten underkände dessutom Salzgitters argument att kommissionen hade tolkat begreppet statligt stöd och artikel 95 KS felaktigt och att det omtvistade beslutet var bristfälligt motiverat.

- 9 Däremot fann förstainstansrätten att kommissionen inte kunde besluta att det stöd som hade utbetalats till Salzgitter under åren 1986–1995 skulle återkrävas, utan att åsidosätta rättssäkerhetsprincipen, och ogiltigförklarade artiklarna 2 och 3 i det omtvistade beslutet som rörde skyldigheten för Förbundsrepubliken Tyskland att återkräva det statliga stöd som avses i nämnda beslut.
- 10 Som skäl för sin slutsats att rättssäkerhetsprincipen åsidosatts angav förstainstansrätten i punkt 174 i den överklagade domen att den situation som uppstod till följd av antagandet av andra och tredje regelverken för stöd till stålindustrin hade gett upphov till ett tvetydigt rättsläge när det gällde räckvidden av 1971 års beslut och omfattningen av skyldigheten att anmäla stöd som beviljats Salzgitter efter antagandet av nämnda tredje regelverk, i enlighet med artikel 6 däri.
- 11 Förstainstansrätten konstaterade därefter i punkt 179 i den överklagade domen att kommissionen hade fått kännedom om det stöd som utbetalats till Salzgitter enligt ZRFG på grund av att Salzgitter hade översänt sin verksamhetsrapport och sina årsredovisningar för åren 1987/1988.
- 12 Av detta drog förstainstansrätten i punkt 180 i den överklagade domen slutsatsen att den situation av ovisshet och brist på klarhet, i förening med att kommissionen inte vidtog några åtgärder under en lång tid trots att den kände till det stöd som Salzgitter hade beviljats, skapade – i strid med den omsorgsplikt som åligger denna institution – en tvetydig situation som det ålåg kommissionen att klarlägga innan den kunde vidta någon åtgärd i syfte att besluta om återkrav av det stöd som redan hade utbetalats. Förstainstansrätten fann således i punkt 182 i den överklagade domen att kommissionen inte kunde besluta att det stöd som hade utbetalats till Salzgitter under åren 1986–1995 skulle återkrävas, utan att åsidosätta rättssäkerhetsprincipen.
- 13 Vid sådant förhållande fann förstainstansrätten att det saknades anledning att ta ställning till beräkningen av det stödbelopp som avses i det omtvistade beslutet.

Parternas yrkanden

- 14 Kommissionen har yrkat att domstolen ska upphäva den överklagade domen, återförvisa målet till förstainstansrätten och förplikta Salzgitter att ersätta rättegångskostnaderna.
- 15 Salzgitter har yrkat att domstolen ska ogilla överklagandet och har i anslutningsöverklagande yrkat att domstolen ska upphäva den överklagade domen, i den del talan delvis ogillades, och ogiltigförklara artikel 1 i det omtvistade beslutet i vilken kommissionen slog fast att de extraordinära avskrivningar och avsättningar till obeskattade reserver som Salzgitter dragit fördel av enligt ZRFG utgjorde "statligt stöd". Salzgitter har även yrkat att kommissionen ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna i båda instanser.
- 16 Förbundsrepubliken Tyskland har yrkat att domstolen ska ogilla kommissionens överklagande, upphäva den överklagade domen i den del Salzgitters talan delvis ogillades och ogiltigförklara artikel 1 i det omtvistade beslutet.

Prövning av anslutningsöverklagandet

- 17 Om domstolen bifaller Salzgitters anslutningsöverklagande saknas det anledning att pröva huvudöverklagandet, vilket i så fall förlorar sitt föremål. Anslutningsöverklagandet ska därför prövas först.

Den första grunden

- 18 Genom den första grunden, som består av tre delar, har Salzgitter gjort gällande ett åsidosättande av artiklarna 4 c KS och 67 KS.

Den första grundens första del

– Parternas argument

- 19 Som den första grundens första del har Salzgitter hävdad att förstainstansrätten gjorde en felaktig rättstillämpning genom att finna att det var korrekt av kommissionen att tillämpa artikel 4 c KS, och inte artikel 67 KS, på det stöd som avses i det omtvistade beslutet (dom av den 10 maj 1960 i de förenade målen 27/58–29/58, *Compagnie des hauts fourneaux et fonderies de Givors m.fl. mot Höga myndigheten*, REG 1960, s. 501, s. 523, av den 23 februari 1961 i mål 30/59, *De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg mot Höga myndigheten*, REG 1961, s. 1, s. 47, svensk specialutgåva, volym 1, s. 69, och av den 20 september 2001 i mål C-390/98, *Banks*, REG 2001, s. I-6117, punkt 88).
- 20 Enligt Salzgitter följer det inte av domen av den 10 december 1969 i de förenade målen 6/69 och 11/69, kommissionen mot Frankrike (REG 1969, s. 523; svensk specialutgåva, volym 1, s. 427), att generella stödordningar inom kol- och stålsektorn redan var förbjudna enligt artikel 4 c KS innan första regelverket för stöd till stålindustrin antogs.
- 21 Den tyska regeringen har anfört liknande argument som Salzgitter.

- 22 Den tyska regeringen har även gjort gällande att det genom EKSG-fördraget endast har skett en partiell integration som är begränsad till kol- och stålsektorn.
- 23 Nämnda regering har framhållit att mot bakgrund av den vidsträckta tolkningen av begreppet statligt stöd i artikel 87 EG, vilken även har fastslagits beträffande begreppet stödåtgärder i artikel 4 c KS (dom av den 1 december 1998 i mål C-200/97, Ecotrade, REG 1998, s. I-7907), skulle en tillämpning av artikel 4 c KS på sådant stöd som avses i det omtvistade beslutet medföra att artikel 67 KS förlorade all ändamålsenlig verkan.
- 24 Kommissionens kontroll av statligt stöd skulle inte försvagas om artikel 4 c KS inte tillämpades på stöd som inte enbart beviljas stålföretag, eftersom artiklarna 87 EG, 88 EG och 67 KS är tillämpliga på sådant stöd. Ett förbud mot sådant stöd skulle innebära en olaglig inskränkning av tillämpningsområdet för undantagen i artikel 87.3 a–e EG.
- 25 Nämnda regering har gjort gällande att uttrycket ”oavsett i vilken form det sker” i artikel 4 c KS endast är avsett att särskilja själva begreppet statligt stöd från villkoren för stödets beviljande, och användningen av detta uttryck möjliggör inte en tillämpning av denna bestämmelse på sådant stöd som avses i det omtvistade beslutet.
- 26 Den tyska regeringen anser att det i domen i de ovannämnda förenade målen kommissionen mot Frankrike slås fast att artikel 67 KS ska tillämpas på generella stödordningar inom kol- och stålsektorn och att detta har bekräftats i dom av den 6 juli 1971 i mål 59/70, Nederländerna mot kommissionen (REG 1971, s. 639; svensk specialutgåva, volym 1, s. 585), och i domen i det ovannämnda målet Banks.

- 27 Den tyska regeringen anser att Förbundsrepubliken Tyskland har uppfyllt sin anmälningsskyldighet genom att underrätta kommissionen om ZRFG enligt artiklarna 87 EG och 88 EG, och nämnda regering har betonat att denna medlemsstat inte var skyldig att underrätta kommissionen enligt artikel 67.1 KS, eftersom ZRFG inte var ägnad att märkbart återverka på konkurrensförhållandena inom kol- och stålindustrin i den mening som avses i den sistnämnda bestämmelsen.
- 28 Kommissionen har å sin sida gjort gällande att det av den rättspraxis som Salzgitter har åberopat i själva verket följer att artikel 67 KS inte är tillämplig på statligt stöd utan endast på allmänna åtgärder som medlemsstaterna kan vidta inom ramen för sin ekonomiska eller sociala politik eller på sektorspecifika åtgärder som inte särskilt rör stål- eller kolindustrin. Artikel 4 c KS ska däremot enligt kommissionen tillämpas på stödåtgärder även när de är av allmän karaktär (se bland annat domen i det ovannämnda målet *De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg mot Höga myndigheten*).
- 29 Kommissionen anser att den tolkning av rättspraxis som den tyska regeringen har förespråkat är felaktig, eftersom nämnda regering inte har gjort åtskillnad mellan allmänna åtgärder och allmänt tillämpliga stödordningar. Domstolen har inte i någon av de domar som den tyska regeringen har åberopat hänvisat till allmänna stödordningar.
- 30 Kommissionen har framhållit att även om artikel 67 KS var tillämplig i förevarande fall så hade Förbundsrepubliken Tyskland i vart fall inte underrättat kommissionen, i enlighet med artikel 67.1 KS, om sin avsikt att tillämpa ZRFG på företag inom stålsektorn. Denna medlemsstat kunde därför inte åberopa ett godkännande, inte ens ett underförstått godkännande, på grundval av denna bestämmelse beträffande det stöd som avses i det omtvistade beslutet.

– Domstolens bedömning

- 31 Domstolen anger inledningsvis att artikel 4 c KS innebär ett förbud mot statligt stöd till stål- och kolföretag, utan att det därvid görs åtskillnad beroende på om det rör sig om ett individuellt stöd eller ett stöd som utbetalats inom ramen för en statlig stödordning. I artikel 67 KS hänvisas däremot uttryckligen till statligt stöd endast i form av skyddsåtgärder som kommissionen med stöd av artikel 67.2 första strecksatsen KS kan tillåta till förmån för stål- och kolföretag när dessa utsätts för konkurrensnackdelar till följd av åtgärder inom ramen för den allmänna ekonomiska politiken.
- 32 Det följer av fast rättspraxis att artiklarna 4 KS och 67 KS har var sitt avgränsat tillämpningsområde. I artikel 4 KS upphävs och förbjuds vissa åtgärder av medlemsstaterna på det område som enligt EKSG-fördraget har överförts till gemenskapens kompetens, medan artikel 67 KS syftar till att åtgärda den skadliga inverkan på konkurrensen som med nödvändighet följer av medlemsstaternas utövande av den kompetens de behållit (se domen i det ovannämnda målet *Banks*, punkt 88 och där angiven rättspraxis). Av detta följer att artikel 67 KS omfattar allmänna åtgärder som medlemsstaterna kan vidta inom ramen för sin ekonomiska eller sociala politik, liksom åtgärder vidtagna av medlemsstaterna som kan tillämpas på andra områden än kol- eller stålindustrin, men som kan medföra en märkbar påverkan på konkurrensvillkoren inom dessa industrier (domen i det ovannämnda målet *Banks*, punkt 88).
- 33 Domstolen har även slagit fast att de åtgärder som avses i artikel 67 KS inte kan vara desamma som dem som i artikel 4 KS förklaras oförenliga med den gemensamma marknaden för kol och stål och som därför, oavsett i vilken form det sker, ska upphävas och förbjudas (domen i det ovannämnda målet *De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg mot Höga myndigheten*, s. 44). Domstolen har särskilt framhållit att man nämligen inte kan utgå ifrån att upphovsmännen till EKSG-fördraget

i artikel 4 c KS skulle ha fastställt att subventioner eller stödåtgärder som beviljas av medlemsstaterna oavsett i vilken form det sker ska upphävas och förbjudas, för att därefter i artikel 67 KS förklara att de ändå kan tillåtas, till och med utan godkännande av kommissionen, med förbehåll för de åtgärder som rekommenderas av kommissionen för att mildra eller korrigera deras följdverkningar (domen i det ovan nämnda målet *De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg mot Höga myndigheten*, s. 43).

³⁴ Domstolen har likaså angett att artikel 67.2 första strecksatsen KS, enligt vilken det med avvikelse från artikel 4 KS är tillåtet att bevilja statligt stöd i syfte att vidta skyddsåtgärder till förmån för sådana företag som avses i artikel 80 KS, inte skiljer mellan särskilt stöd till kol- och stålsektorn och stöd som tillämpas inom denna sektor till följd av en allmän åtgärd (domen i de ovan nämnda förenade målen kommissionen mot Frankrike, punkt 43). Domstolen har sålunda slagit fast att en preferensranta för rediskontering vid export utgör ett stöd som i det fallet krävde ett godkännande av kommissionen enligt artikel 67.2 KS, eftersom det berörde den sektor som omfattas av EKSG-fördraget (se domen i de ovan nämnda förenade målen kommissionen mot Frankrike, punkt 44).

³⁵ Ett statligt stöd som beviljas ett företag som omfattas av EKSG-fördraget får identiska konkurrensbegränsande verkningar oavsett om det rör sig om ett individuellt stöd eller ett stöd som beviljas enligt en generell stödordning inom kol- och stålsektorn.

³⁶ Mot bakgrund av det ovan anförda finner domstolen följaktligen att artikel 4 c KS är tillämplig på statligt stöd som utbetalas till stål- och kolföretag enligt en generell stödordning inom kol- och stålsektorn.

- 37 I motsats till vad den tyska regeringen har hävdat undergräver denna tolkning inte den ändamålsenliga verkan av artikel 67 KS. Allmänpolitiska åtgärder kan nämligen vara ägnade att märkbart återverka på konkurrensförhållandena inom kol- och stålindustrin i den mening som avses i artikel 67.1 KS utan att för den skull utgöra statligt stöd.
- 38 Det är i förevarande fall utrett att Salzgitter är ett företag som omfattas av EKSG-fördraget och att det stöd som avses i det omtvistade beslutet inte utgör skyddsåtgärder enligt artikel 67.2 första strecksatsen KS.
- 39 Förstainstansrätten gjorde följaktligen inte någon felaktig rättstillämpning när den slog fast att det var korrekt av kommissionen att anse att artikel 4 c KS, och inte artikel 67 KS, var tillämplig på det stöd som avses i det omtvistade beslutet.
- 40 Anslutningsöverklagandet kan följaktligen inte vinna bifall såvitt avser den första grundens första del.

Den första grundens andra del

– Parternas argument

- 41 Som den första grundens andra del har Salzgitter hävdat att förstainstansrätten gjorde en felaktig rättstillämpning genom att slå fast att det var korrekt av kommissionen att

tillämpa artikel 4 c KS, och inte artikel 67 KS, på det stöd som avses i det omtvistade beslutet, eftersom kommissionen inte var behörig att inom ramen för ett regelverk för stöd till stålindustrin utvidga tillämpningsområdet för artikel 4 c KS.

42 Salzgitter anser att artikel 95.1 och 95.2 KS inte utgör tillräcklig rättslig grund för att på detta sätt ändra EKSG-fördraget och att det hade varit nödvändigt att följa det förfarande som avses i artikel 96 KS i dess tidigare lydelse eller, åtminstone, förfarandet för en "mindre ändring av fördraget" enligt artikel 95 tredje och fjärde styckena KS (yttrande 1/59 av den 17 december 1959, REG 1959, s. 533).

43 Kommissionen har gjort gällande att det inte har gjorts någon ändring av EKSG-fördraget utan att lydelsen av artikel 4 c KS har varit oförändrad sedan den 23 juli 1952.

– Domstolens bedömning

44 Med beaktande av domstolens ståndpunkt i fråga om den första grundens första del ska den första grundens andra del underkännas av samma skäl som dem som anförts inom ramen för den förstnämnda delgrunden, och anslutningsöverklagandet kan följaktligen inte vinna bifall såvitt avser den första grundens andra del.

Den första grundens tredje del

– Parternas argument

⁴⁵ Som den första grundens tredje del har Salzgitter gjort gällande att förstainstansrättens redogörelse för kommissionens beslutspraxis i punkt 112 och följande punkter i den överklagade domen är felaktig. Salzgitter anser att kommissionen redan vid EKSG-fördragets ikraftträdande, och inte först från början av 1970-talet, var av den uppfattningen att artikel 4 c KS endast var tillämplig på särskilt stöd till kol- och stålindustrin (se, för ett liknande resonemang, den rapport som EKSG:s Höga myndighet offentliggjorde år 1963, med titeln ”EKSG-fördraget under åren 1952–1962”). Salzgitter har även gjort gällande att kommissionens praxis avseende tolkningen av artiklarna 4 c KS och 67 KS är olika beroende på om stödet utbetalats till kolföretag eller till stålföretag.

⁴⁶ Kommissionen anser att den omständigheten att den intog en annan ståndpunkt före antagandet av tredje regelverket för stöd till stålindustrin saknar betydelse för det stöd som beviljats Salzgitter, eftersom denna ståndpunkt inte har slagits fast i någon individuell rättsakt som kan vinna laga kraft och som riktats till detta företag före den 1 januari 1986 då nämnda tredje regelverk trädde i kraft.

– Domstolens bedömning

⁴⁷ En bedömning av kommissionens beslutspraxis med avseende på stöd som beviljats företag som omfattas av EKSG-fördraget kan inte påverka den tolkning som förstainstansrätten ska göra av artiklarna 4 c KS och 67 KS.

48 Den första grundens tredje del är verkningslös och ska därför lämnas utan avseende.

49 Anslutningsöverklagandet ska således inte bifallas såvitt avser någon del av den första grunden.

Den andra grunden

– Parternas argument

50 Som andra grund har Salzgitter gjort gällande att förstainstansrätten åsidosatte artiklarna 5 fjärde strecksatsen KS och 15 första stycket KS genom att underkänna påståendet att det omtvistade beslutet var bristfälligt motiverat.

51 Salzgitter anser nämligen att kommissionen inte förklarade utvecklingen av hur den i rättsligt hänseende uppfattar tillämpningsområdet för artiklarna 4 c KS respektive 67 KS och att den inte heller angav skälen för att dess bedömning i förevarande fall avvek från dess beslutspraxis avseende kolindustrin eller i liknande ärenden.

52 Den tyska regeringen har betonat att den utveckling som kommissionens uppfattning i rättsligt hänseende med avseende på artikel 4 c KS genomgick krävde en utförligare motivering av det omtvistade beslutet.

53 Kommissionen har gjort gällande att den ändrade sin praxis när tredje regelverket för stöd till stålindustrin utfärdades och att detta regelverk är tillräckligt motiverat i detta avseende. Kommissionen har särskilt hänvisat till punkt I tredje och fjärde styckena i skälen till detta tredje regelverk. Enligt kommissionen föreligger det inte någon särskild motiveringsskyldighet, utan den informationsskyldighet som åligger kommissionen i detta avseende regleras uteslutande av artiklarna 95 första stycket KS och 15 tredje stycket KS.

– Domstolens bedömning

54 Salzgitter har gjort gällande att förstainstansrätten gjorde en felaktig rättstillämpning genom att underkänna påståendet att det omtvistade beslutet var bristfälligt motiverat.

55 Det utgör en rättsfråga som är underställd domstolens prövning i ett mål om överklagande (dom av den 20 februari 1997 i mål C-166/95 P, kommissionen mot Daffix, REG 1997, s. I-983).

56 Av fast rättspraxis rörande artikel 253 EG som kan överföras på tillämpningen av artikel 15 KS följer att motiveringen av en rättsakt som går någon emot ska vara anpassad till rättsaktens beskaffenhet. Av motiveringen ska klart och tydligt framgå hur den institution som har antagit rättsakten har resonerat, så att de som berörs därav kan få kännedom om skälen för den vidtagna åtgärden och så att domstolen ges möjlighet att utöva sin prövningsrätt. Det krävs inte att alla relevanta faktiska och rättsliga omständigheter anges i motiveringen, eftersom bedömningen av om

motiveringen av en rättsakt uppfyller kraven i artikel 253 EG inte ska ske endast utifrån rättsaktens ordalydelse utan även utifrån sammanhanget och reglerna på det ifrågavarande området (se dom av den 15 juli 2004 i mål C-501/00, Spanien mot kommissionen, REG 2004, s. I-6717, punkt 73, och där angiven rättspraxis).

- 57 I punkt 184 i den överklagade domen angav förstainstansrätten att dess prövning i samband med de tre första grunder som Salzgitter hade åberopat visade att motiveringsskyldigheten hade iakttagits i det omtvistade beslutet.
- 58 I punkt 66 i det omtvistade beslutet redogörs nämligen klart och tydligt för den bedömning som låg till grund för kommissionens beslut att tillämpa artikel 4 c KS på det aktuella stödet. Kommissionen gav dessutom i skälen 67–76 och 126–133 i nämnda beslut en noggrann redogörelse för de specifika reglerna i de regelverk för stöd till stålindustrin som varit i kraft sedan år 1986.
- 59 Förstainstansrätten gjorde följaktligen inte en felaktig rättstillämpning genom att finna att motiveringsskyldigheten hade iakttagits i det omtvistade beslutet.
- 60 Anslutningsöverklagandet ska således inte bifallas såvitt avser den andra grunden, vilken avser att det omtvistade beslutet är bristfälligt motiverat.
- 61 Anslutningsöverklagandet ska följaktligen ogillas.

Huvudöverklagandet

62 Genom den första grunden, som består av sex delar, har kommissionen gjort gällande ett åsidosättande av artikel 4 c KS och av tredje, fjärde och sjätte regelverken för stöd till stålindustrin. Genom den andra grunden har den åberopat ett åsidosättande av dess rätt till försvar.

Den andra grunden

– Parternas argument

63 Som andra grund, vilken ska prövas först, eftersom den innebär ett ifrågasättande av den överklagade domens lagenlighet, har kommissionen gjort gällande att förstainstansrätten åsidosatte rätten till försvar genom att anse att det successiva antagandet av de tre första regelverken för stöd till stålindustrin hade gett upphov till ett tvetydigt rättsläge utan att ge kommissionen tillfälle att yttra sig i denna fråga.

64 Kommissionen har betonat att det inte framgick av de frågor som förstainstansrätten ställde till den i en skrivelse av den 28 juli 2003 att det kunde anses att kommissionen gett upphov till ett sådant oklart rättsläge.

65 Salzgitter har gjort gällande att det i punkt 114 i sin ansökan hade nämnt det oklara rättsläge som var en följd av det successiva antagandet av de tre första regelverken för stöd till stålindustrin och att kommissionen således hade haft möjlighet att yttra sig i detta avseende.

66 Salzgitter har också gjort gällande att förstainstansrätten inte åsidosatte förfarandets kontradiktoriska karaktär, eftersom den har grundat sig på de faktiska omständigheter som Salzgitter redogjorde för i sina inlagor i syfte att visa att rättssäkerhetsprincipen åsidosatts (dom av den 14 april 2005 i mål C-110/03, Belgien mot kommissionen, REG 2005, s. I-2801, punkt 27).

– Domstolens bedömning

67 Det framgår av handlingarna i målet, och i synnerhet av svaren på de skriftliga frågor som förstainstansrätten ställde i skrivelsen av den 28 juli 2003, att kommissionen har haft tillfälle att redogöra för den utveckling, av den lagstiftning som är tillämplig på stöd som utbetalas till stålföretag enligt en allmän stödordning, som skedde i samband med det successiva antagandet av de tre första regelverken för stöd till stålindustrin, och att uttala sig om den rättsliga betydelsen, med avseende på EKSG-fördraget, av ett beslut om godkännande som antagits med stöd av artikel 88 EG. Kommissionen har även i detta sammanhang klargjort att det i artikel 6 i tredje regelverket för stöd till stålindustrin föreskrevs en skyldighet att anmäla det stöd som utbetalats till Salzgitter med stöd av ZRFG.

68 Under dessa omständigheter underkänner domstolen kommissionens påstående att förstainstansrätten inte gav den tillfälle att avhandla denna fråga.

69 Överklagandet ska således inte bifallas såvitt avser kommissionens andra grund.

Den första grunden

- 70 Som första grund har kommissionen i två hänseenden ifrågasatt förstainstansrättens bedömning rörande ett åsidosättande av rättssäkerhetsprincipen. För det första har kommissionen gjort gällande att de regler som var tillämpliga på det aktuella stödet var fullständigt klara och, för det andra, att den inte hade dröjt för länge med att vidta åtgärder rörande nämnda stöd. Förstainstansrättens helhetsbedömning som föranledde den att ogiltigförklara det omtvistade beslutet i den del det föreskrivs att stödet ska återkrävas är enligt kommissionen följaktligen felaktig i rättsligt hänseende.
- 71 Kommissionen har också gjort gällande att förstainstansrätten gjorde en felaktig rättstillämpning genom att anse att en stödmottagare kan åberopa ett åsidosättande av rättssäkerhetsprincipen.

Huruvida de bestämmelser som är tillämpliga på det aktuella stödet är klara

– Parternas argument

- 72 Kommissionen har gjort gällande att förstainstansrätten gjorde en felaktig rättstillämpning genom att anse att den samtidiga tillämpningen av EKSG-fördraget och EG-fördraget samt av de olika regelverken för stöd till stålindustrin gav upphov till ett oklart och tvetydigt rättsläge.
- 73 Kommissionen har inledningsvis tillbakavisat förstainstansrättens bedömning att antagandet av andra och tredje regelverken för stöd till stålindustrin medförde att kommissionens godkännande av ZRFG i 1971 års beslut upphävdes.

- 74 Kommissionen har gjort gällande att det godkännande som gavs i nämnda beslut, vilket antogs på grundval av EEG-fördraget, inte kunde ha några verkningar med avseende på EKSG-fördraget och att det stöd till stålföretag som föreskrevs i ZRFG var förbjudet innan första regelverket för stöd till stålindustrin offentliggjordes (domen i de ovannämnda förenade målen kommissionen mot Frankrike, punkterna 41–44). Kommissionen anser att det godkännande som gavs genom 1971 års beslut och därpå följande godkännanden blev tillämpliga på stålföretag först genom nämnda regelverk och att detta allmänna och tillfälliga godkännande löpte ut den 31 december 1981 då nämnda regelverk upphörde att gälla (se, för ett liknande resonemang, dom av den 24 september 2002 i de förenade målen C-74/00 P och C-75/00 P, Falck och Acciaierie di Bolzano mot kommissionen, REG 2002, s. I-7869, punkterna 115 och 116).
- 75 Kommissionen har även gjort gällande att artikel 67 KS inte är tillämplig på statligt stöd och att artikel 4 c KS innehåller ett förbud mot att stöd ges, ”oavsett i vilken form det sker”. Enligt kommissionen har Förbundsrepubliken Tyskland inte under rättat den om det stöd som utbetalats till Salzgitter, och denna medlemsstat kan därför inte med framgång hävda att kommissionen har godkänt stödet på grundval av artikel 67 KS.
- 76 Kommissionen har vidare tillbakavisat förstainstansrättens bedömning att ytterligare tvetydigheter uppstod genom antagandet av andra och tredje regelverken för stöd till stålindustrin. på grund av den osäkerhet som rådde med avseende på tillämpningen av artikel 6 i nämnda tredje regelverk, enligt vilken statligt stöd ska anmälas, på det stöd som utbetalats till företag inom stålindustrin i kraft av ZRFG, eftersom kommissionen redan hade godkänt denna stödordning på grundval av EG-fördraget.
- 77 Kommissionen anser att det i artikel 6 i tredje regelverket för stöd till stålindustrin otvetydigt föreskrivs en skyldighet att anmäla stödordningar som kommissionen redan har godkänt enligt EG-fördraget för att de ska kunna tillämpas på stålföretag och att det, med avseende på EKSG-fördraget, inte är relevant att göra en åtskillnad mellan nytt stöd och befintligt stöd, eftersom det i detta fördrag föreskrivs att allt slags statligt stöd utan undantag omedelbart ska upphävas.

- 78 Salzgitter anser att förstainstansrätten inte gjorde någon felaktig rättstillämpning och att kommissionen i andra och tredje regelverken för stöd till stålindustrin, eller i varje annan form av meddelande, borde ha gett till känna att den hade ändrat sin tolkning av artikel 4 c KS (dom av den 29 april 2004 i mål C-181/02 P, kommissionen mot Kvaerner Warnow Werft, REG 2004, s. I-5703, punkt 41). Salzgitter har särskilt gjort gällande att det faktum att kommissionen ett flertal gånger har godkänt ZRFG på grundval av EG-fördraget har gett upphov till berättigade förväntningar på att denna lagstiftning är lagenlig.
- 79 Salzgitter anser att artikel 4 c KS inte är tillämplig på sådana allmänna åtgärder från medlemsstaternas sida som rör samtliga ekonomiska sektorer, såsom exempelvis ZRFG, vilket kommissionen hade bekräftat i första skälet i första och andra regelverken för stöd till stålindustrin. Enligt Salzgitter har kommissionen tillämpat artikel 4 c KS retroaktivt, vilket strider mot gemenskapsrätten och kan vara oförenligt med Salzgitters långsiktiga investeringsbeslut (se, för ett liknande resonemang, domen i de ovannämnda förenade målen Falck och Acciaierie di Bolzano mot kommissionen, punkt 119). Denna bedömning får stöd av kommissionens beslutspraxis inom kolsektorn vilken innebär att artikel 67 KS tillämpas på generellt stöd till denna sektor.
- 80 Salzgitter har gjort gällande att det genom artikel 6 i tredje regelverket för stöd till stålindustrin, till skillnad från vad kommissionen har hävdad, inte var möjligt att avgöra huruvida det fortsättningsvis förelåg anmälningsskyldighet enligt EKSG-fördraget när skattereglerna i ZRFG tillämpades på stålföretag, trots att kommissionen i enlighet med EG-fördraget tidigare hade godkänt ZRFG såsom stödordning.
- 81 Salzgitter har framhållit att tillämpningen av ZRFG på stålföretag i vart fall inte utgjorde ”planer” på att ”bevilja eller ändra stöd” i den mening som avses i nämnda artikel, eftersom det stöd till gränsområden som föreskrivs i ZRFG beviljades långt innan tredje regelverket för stöd till stålindustrin trädde i kraft.

82 Salzgitter har även framhållit att artikel 6 i tredje regelverket för stöd till stålindustrin inte var tillämplig på det stöd som beviljades vid genomförandet av ZRFG därför att detta stöd, som beviljades inom ramen för en godkänd stödordning, utgjorde befintligt stöd (dom av den 5 oktober 1994 i mål C-47/91, Italien mot kommissionen, REG 1994, s. I-4635; svensk specialutgåva, volym 16, s. I-145).

83 Salzgitter anser att Förbundsrepubliken Tyskland, genom att anmäla ZRFG till kommissionen år 1971 enligt EEG-fördraget, under alla omständigheter hade underrättat kommissionen om denna lagstiftning i enlighet med artikel 67 KS och att kommissionen, genom att godkänna de skatteåtgärder som anmälts enligt EG-fördraget, underförstått hade tillkännagett att den aktuella åtgärden inte "märkbart återverka[de] på konkurrensförhållandena" inom kol- eller stålindustrin i den mening som avses i artikel 67.1 KS.

84 Den tyska regeringen har i huvudsak framfört samma argument som Salzgitter.

– Domstolens bedömning

85 Domstolen erinrar inledningsvis om att förstainstansrätten, såsom det har slagits fast ovan i punkt 39, inte gjorde en felaktig rättstillämpning genom att finna att det stöd som avses i det omtvistade beslutet omfattades av förbudet i artikel 4 c KS.

86 Förbundsrepubliken Tyskland kan följaktligen inte med framgång göra gällande att kommissionen underförstått har godkänt detta stöd på grundval av artikel 67 KS.

- 87 Vad gäller förstainstansrättens resonemang enligt vilket kommissionen, från och med andra och tredje regelverken för stöd till stålindustrin, delvis hade upphävt 1971 års beslut att inte invända mot tillämpningen av ZRFG, vilket hade gett upphov till osäkerhet om vilken rättslig reglering ZRFG omfattades av, erinrar domstolen om att det i artikel 305.1 EG föreskrivs att "[b]estämmelserna i [EG-fördraget] [inte skall] medföra någon ändring i bestämmelserna i [EKSG-fördraget], särskilt inte vad avser medlemsstaternas rättigheter och förpliktelser, befogenheterna för den gemenskapens institutioner och bestämmelserna i sistnämnda fördrag om hur den gemensamma marknaden för kol och stål skall fungera".
- 88 Av detta följer att EG-fördraget och EKSG-fördraget är självständiga i förhållande till varandra och att EG-fördraget, liksom den sekundärrätt som antas på grundval av detta fördrag, inte kan få verkningar inom tillämpningsområdet för EKSG-fördraget (se, för ett liknande resonemang, dom av den 6 juli 1982 i de förenade målen 188/80–190/80, Frankrike m.fl. mot kommissionen, REG 1982, s. 2545, punkt 31; svensk specialutgåva, volym 6, s. 457). Bestämmelserna i EG-fördraget finner endast tillämpning i andra hand, när det saknas särskilda bestämmelser i EKSG-fördraget (se bland annat dom av den 15 december 1987 i mål 328/85, Deutsche Babcock, REG 1987, s. 5119, punkterna 6–14).
- 89 Kommissionen kunde följaktligen inte underförstått upphäva 1971 års beslut genom att i artikel 1 i tredje regelverket för stöd till stålindustrin införa ett förbud mot såväl särskilt som generellt stöd till denna industri.
- 90 Vad gäller förstainstansrättens konstaterande att tvetydigheter uppstod genom antagandet av andra och tredje regelverken för stöd till stålindustrin på grund av att det rådde osäkerhet i frågan om huruvida en senare tillämpning av ZRFG skulle anmälas såsom "planer" i den mening som avses i artikel 6 i nämnda tredje regelverk, konstaterar domstolen att det i denna artikel uttryckligen föreskrivs en skyldighet att underrätta kommissionen om planer på att bevilja stöd till stålindustrin enligt stödordningar som kommissionen redan har fattat beslut om enligt EG-fördraget.

- 91 Till skillnad från vad som är fallet i EG-fördraget görs det i EKSG-fördraget inte heller någon åtskillnad mellan nytt stöd och befintligt stöd, utan i artikel 4 c KS förbjuds helt enkelt stödåtgärder som beviljas av medlemsstaterna oavsett i vilken form det sker.
- 92 Domstolen har även slagit fast att bedömningen av huruvida ett stöd är förenligt med den gemensamma marknaden endast kan göras utifrån det regelverk för stöd till stålindustrin som var i kraft vid den tidpunkt då stödet faktiskt utbetalades (domen i de ovannämnda förenade målen Falck och Acciaierie di Bolzano mot kommissionen, punkt 117).
- 93 Såsom kommissionen har gjort gällande följer härav att det i artikel 6 i tredje regelverket för stöd till stålindustrin klart och tydligt föreskrevs en skyldighet att till kommissionen anmäla stöd som eventuellt skulle beviljas Salzgitter med stöd av ZRFG så snart som nämnda regelverk trädde i kraft.
- 94 Förstainstansrätten gjorde följaktligen en felaktig rättstillämpning när den slog fast, för det första, att antagandet av tredje regelverket för stöd till stålindustrin hade medfört att det godkännande av ZRFG som följde av 1971 års beslut underförstått delvis upphävdes och, för det andra, att det inte genom artikel 6 i nämnda regelverk var möjligt att klart avgöra huruvida tillämpningen av ZRFG efter antagandet av nämnda regelverk omfattades av den skyldighet att anmäla "planer" som föreskrevs i nämnda artikel.

Kommissionens dröjsmål med att vidta åtgärder

– Parternas argument

- 95 Kommissionen har bestritt att den hade kännedom om att ZRFG tillämpades på Salzgitter före början av år 1998 och att den således hade dröjt för länge med att vidta åtgärder.

- 96 Kommissionen har gjort gällande att de företag som mottar stöd inte kan ha berättigade förväntningar på att stödet är rättsenligt, såvida det inte har anmälts, eftersom en omdömesgill ekonomisk aktör normalt sett kan avgöra om detta förfarande har följts (dom av den 20 mars 1997 i mål C-24/95, Alcan Deutschland, REG 1997, s. I-1591, punkt 25). Enligt kommissionen innebär den av förstainstansrätten valda lösningen att rättssäkerheten undergrävs och att mottagare av olagligt stöd gynnas.
- 97 Salzgitter och den tyska regeringen har gjort gällande att omständigheterna i det ovannämnda målet Alcan Deutschland var annorlunda, eftersom frågan i förevarande fall inte är huruvida en ekonomisk aktör med rätta har kunnat förlita sig på att åtgärder som vidtagits av en nationell myndighet var rättsenliga utan huruvida kommissionen har vidtagit åtgärder i tid eller ej.

– Domstolens bedömning

- 98 Vid ogiltigförklaringen av den del av det omtvistade beslutet som rör Förbundsrepubliken Tysklands skyldighet att återkräva det stöd som Salzgitter mottagit grundade sig förstainstansrätten på den omständigheten att kommissionen hade fått kännedom om detta stöd i slutet av år 1988 och att den, på grund av att den inte hade vidtagit några åtgärder förrän år 1998, hade åsidosatt rättssäkerhetsprincipen genom att anta nämnda beslut.
- 99 Domstolen konstaterar att förstainstansrättens resonemang i den överklagade domen rörande åsidosättandet av rättssäkerhetsprincipen är felaktigt och det saknas härvid skäl att ta ställning till huruvida det var korrekt av förstainstansrätten att slå fast att kommissionen hade fått kännedom om detta stöd i slutet av år 1988, vilket kommissionen har bestritt.

- 100 Det är riktigt att domstolen har slagit fast att det grundläggande rättssäkerhetskravet utgör hinder för kommissionen att på obestämd tid dröja med att utöva sin befogenhet även när gemenskapslagstiftaren inte har fastställt en preskriptionstid (se, för ett liknande resonemang, dom av den 14 juli 1972 i mål 52/69, Geigy mot kommissionen, REG 1972, s. 787, punkt 21, och, med avseende på statligt stöd som omfattas av EKSG-fördraget, domen i de ovannämnda förenade målen Falck och Acciaierie di Bolzano mot kommissionen, punkterna 140 och 141).
- 101 Med avseende på statligt stöd som omfattas av EG-fördraget föreskrivs i artikel 10.1 i rådets förordning (EG) nr 659/1999 av den 22 mars 1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 93 i EG-fördraget (EGT L 83, s. 1) att kommissionen, om den har upplysningar om påstått olagligt stöd, ska undersöka dessa upplysningar utan dröjsmål, oavsett källan för dessa.
- 102 I artikel 15 i förordning nr 659/1999 föreskrivs dessutom att en preskriptionstid på tio år gäller för återkrav av olagligt stöd. Preskriptionstiden börjar den dag då det olagliga stödet beviljas. Såsom anges i skäl 14 i denna förordning har nämnda preskriptionstid fastställts av rättssäkerhetsskäl.
- 103 Det är visserligen riktigt att dessa regler inte direkt kan tillämpas inom tillämpningsområdet för EKSG-fördraget, men inom området för statligt stöd grundas de likväl på det grundläggande rättssäkerhetskravet. Av detta följer att kommissionen inte på obestämd tid får dröja med att utöva sin befogenhet även när gemenskapslagstiftaren inte uttryckligen har fastställt en preskriptionstid.
- 104 Man får emellertid inte bortse från att anmälan av statligt stöd är en central beståndsdel i gemenskapslagstiftningen avseende kontroll av sådant stöd och att de

företag som mottar ett stöd inte kan åberopa berättigade förväntningar på att stödet är lagligt om det inte har beviljats med iakttagande av detta förfarande (domen i det ovan nämnda målet Alcan Deutschland, punkt 25).

105 Det ska dessutom beaktas att de regler rörande statligt stöd som föreskrivs i EKSG-fördraget skiljer sig från reglerna i EG-fördraget på grund av att de förstnämnda reglerna är synnerligen strikta (se, för ett liknande resonemang, domen i de ovan nämnda förenade målen Falck och Acciaierie di Bolzano mot kommissionen, punkterna 101 och 102).

106 När stöd, som omfattas av EKSG-fördraget, har beviljats utan föregående anmälan medför följaktligen den omständigheten att kommissionen har dröjt med att utöva sin kontrollbefogenhet och att förordna om återkrav av stödet att återkravsbeslutet är rättsstridigt endast i undantagsfall, när det är uppenbart att kommissionen har förhållit sig passiv och när den klart har åsidosatt sin omsorgsplikt.

107 Förstainstansrätten slog visserligen korrekt fast att en mottagare av statligt stöd kan åberopa rättssäkerhetsprincipen till stöd för en talan om ogiltigförklaring av ett beslut i vilket det föreskrivs att stödet ska återkrävas. Däremot tillämpade förstainstansrätten denna princip felaktigt i det mål den hade att avgöra på grund av att rätten inte tog ställning till huruvida det var uppenbart att kommissionen hade förhållit sig passiv och klart hade åsidosatt sin omsorgsplikt vid utövandet av sin kontrollbefogenhet, vilka är de enda faktorer som, i undantagsfall, kan medföra att ett kommissionsbeslut i vilket det föreskrivs återkrav av ett icke anmält stöd som omfattas av EKSG-fördraget är rättsstridigt.

108 Av det ovan anförda följer att huvudöverklagandet ska bifallas och den överklagade domen upphävas i den del förstainstansrätten ogiltigförklarade artiklarna 2 och 3 i det omtvistade beslutet.

Återförvisning av målet till förstainstansrätten

- 109 Det följer av förevarande dom att det var korrekt av förstainstansrätten att i den överklagade domen slå fast att Salzgitter har uppburit stöd som är olagligt enligt EKSG-fördraget men att förstainstansrätten gjorde en felaktig rättstillämpning i den sistnämnda domen genom att den ogiltigförklarade den del av det omtvistade beslutet i vilken det föreskrivs att det aktuella stödet ska återkrävas.
- 110 Det ankommer således för det första på förstainstansrätten att avgöra huruvida det under förevarande omständigheter är uppenbart att kommissionen har förhållit sig passiv och klart har åsidosatt sin omsorgsplikt. För det andra ska förstainstansrätten, i förekommande fall, pröva de andra grunder som den lagligen kunde avstå från att pröva, eftersom den hade ogiltigförklarat artiklarna 2 och 3 i det omtvistade beslutet. Dessa grunder avser att det var fel av kommissionen att anse att vissa investeringar omfattades av EKSG-fördraget, att en del av det aktuella stödet borde ha betraktats som stöd i syfte att skydda miljön och att den fastställda avgörande diskonteringsräntan var felaktig.
- 111 Dessa olika aspekter av tvisten kräver en prövning av komplicerade bevisfrågor på grundval av omständigheter som inte har varit föremål för förstainstansrättens bedömning och inte heller behandlats vid domstolen. I dessa avseenden är målet följaktligen inte färdigt för avgörande.
- 112 Målet ska således återförvisas till förstainstansrätten.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (stora avdelningen) följande:

- 1) **Anslutningsöverklagandet ogillas.**

- 2) **Den dom som meddelades av Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt den 1 juli 2004 i mål T-308/00, Salzgitter mot kommissionen, upphävs, i den del förstainstansrätten därigenom ogiltigförklarade artiklarna 2 och 3 i kommissionens beslut 2000/797/EKSG av den 28 juni 2000 om det statliga stöd som Förbundsrepubliken Tyskland genomfört till förmån för Salzgitter AG, Preussag Stahl AG och dotterföretag inom järn- och stålindustrin i koncernen, numera Salzgitter AG – Stahl und Technologie (SAG), samt beslutade om rättegångskostnaderna.**

- 3) **Målet återförvisas till Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt.**

- 4) **Beslut om rättegångskostnader kommer att meddelas senare.**

Underskrifter